
ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ З КОНТРАГЕНТАМИ

Масленніков Є.І., д.е.н., доц.,
Кліменко А.Д.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

На сьогоднішній день надлишок кредиторської та дебіторської заборгованості порізному позначається на стані підприємства. Значний розмір заборгованостей негативно впливає на ліквідність активів, знижує платоспроможність.

Сучасні проблеми розрахунків з контрагентами пов'язані з необхідністю ведення нормативно-правових актів та фінансової звітності відповідно з Міжнародними стандартами.

Облікова політика підприємства формується за наступними етапами [3,6,7]:

- організаційний – керівником підприємства призначається група фахівців, які приймають участь у розробленні облікової політики на ведення бухгалтерського обліку;
- технологічний – фахівцями здійснюється огляд і пропонується впровадити нову бухгалтерську службу, структуру апарату бухгалтерії, нову форму аналітичного і облікового процесу;
- заключний – фахівцями готується і обговорюється організація облікової політики підприємства, і після обговорення всіх особливостей керівник затверджує проект.

Організація обліку розрахунків з контрагентами забезпечує:

- своєчасну перевірку розрахунків з постачальниками і підрядниками;
- попередження прострочення кредиторської заборгованості.

В Україні при удосконаленні обліку розрахунків з контрагентами необхідно удосконалювати практичні впровадження, а не тільки теоретичні розробки.

У більш економічно розвинутих країнах відносини між постачальниками і покупцями регулюються банками, що виконують роль посередників. В свою чергу це дозволяє підприємствам вивільнити грошові кошти та зменшити період обертання дебіторської заборгованості.

На теперішній час в Україні головними проблемами обліку розрахунків з покупцями і замовниками є:

- недостатній контроль з боку керівництва, зокрема головного бухгалтера і директора;
- несвоєчасність інвентаризації рахунків;
- нехтування правилами перевірки документів.

Для подолання цих проблем необхідно:

- Правильно організувати внутрішній документообіг та облік надходження до бухгалтерії документів;
- для своєчасного виявлення простроченої заборгованості потрібно аналізувати дебіторську і кредиторську заборгованість по кожному постачальнику і покупцю;
- розробити таку систему обліку дебіторської заборгованості, що включатиме: розміри та терміни, місцезнаходження юридичних і фізичних осіб, умови оплати;
- регулярно перевіряти документи, що дозволить підвищити рівень достовірності і підготовки документів [4].

Правильно організовані розрахунки потребують жорсткого додержання фінансової дисципліни, сплати зобов'язань, вчасного одержання коштів за товари, послуги. Несвоєчасна сплата коштів за отримані матеріальні цінності, надані послуги, товари може призвести до фінансових труднощів [11-13].

Є два основних види розрахунків – готівковий і безготівковий. Готівкові здійснюються грошовими коштами з каси. В Україні існують такі види безготівкових розрахунків: акредитиви, чеки, платіжні доручення, векселі, бартери і т.д.

Найбільше використовується платіжне доручення – документ, у якому платник наказує банку списати із власного рахунку певну суму грошей на рахунок іншої особи[9].

Робимо висновок, щоб вирішити проблеми обліку розрахунків з контрагентами потрібно враховувати їх галузеві особливості, що матимуть відображення в обліковій політиці підприємства. Достовірність наданої інформації користувачам фінансової звітності залежатиме від того, чи правильно обрані елементи облікової політики підприємства.

На даному етапі дослідження питання обліку розрахунків з контрагентами потрібно визначити наступні проблеми, які потребують детальнішого дослідження:

- безнадійна дебіторська заборгованість і шляхи подолання її виникнення;
- об'єднання факторів, які мають вплив на облік розрахунків з покупцями і постачальниками за галузями;
- розподілення витрат обліку розрахунків з контрагентами;
- визначення єдиного способу обліку знижок;
- договірні відносини в обліку розрахунків з покупцями і постачальниками.

Література

1. Податковий кодекс України: станом на 01 вересня 2013 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua> – Назва з екрана.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-ХІУ \ [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.rada.gov.ua – Назва з екрана.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 станом на 07.02.2013 – [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.zakon2.rada.gov.ua – Назва з екрана.
4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. – 2ге вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2008. – 1008 с
5. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ), виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_010
6. Масленніков Є.І. Звітність підприємств: [навч.-метод. посібн. для студентів вищих навч. закл.] / С.В. Філіппова, Є.І. Масленніков, О.В. Побережець, С.О. Черкасова. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015 – 192 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO.aspx>.
8. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М.Д. Білик //Фінанси підприємств. – 2003. – № 12. – С. 24-36.
9. Бутиуець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: підручник / Ф.Ф. Бутиуець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська – Житомир: ПП «Рута», 2006 – 528 с.
10. Бухгалтерский учет и аудит: современная теория и практика / под ред. проф. Я. В. Соколова и Т.О.Тереньевой. – М. : Экономика. 2010. – 438 с.
11. Василюк ММ. Механізм управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах господарювання /ММ Василюк // Вісник Прикарпатського університету. – 2009. – № 7. – С. 35.
12. Костюк Д. Безнадёжная задолженность и валовые расходы// Налога и бухгалтерский учет. – 2009. – № 21. – С.4-5.
13. Філіппова С.В. Організаційно-методичне забезпечення фінансово-господарського контролю на прикладі енергопостачальних підприємств: теорія і практика [моногр.] / С.В. Філіппова, Балан А.А. – Одеса: ОНПУ: ВМВ, 2011. – 272 с.
14. Фартуитяк О.В. Учет дебиторской задолженности: сравнительная характеристика международного и отечественного опыта / О.В. Фартушняк. И.Ю. Пасичник // Бизнес Пнформ. – 2010. – № 6. – С. 36/